

jeft részletes összefoglalását tartalmazza, az utóbbi az iparosodott és fejlődő országok számos állami és magánvállalatáról szóló információkat. E vállalatok alkalmasak és hajlandók arra, hogy részt vegyenek a fejlődő országok meghatározott ipari beruházási projektjeiben. Az adatbázist elsősorban a lehetséges beruházások azonosítására alkalmazzák, a fejlődő országok kéréseire válaszolva.

◆ *Az UNIDO statisztikai adatbázisa*
Ez az adatbázis a termelő szektorok statisztikai adatainak központi adatforrása. Információkat tartalmaz az adókról, a bruttó termelési értékről, a bérekről és a fizetésekről, a foglalkoztatottságról és a termelésről. Az adatok országok és iparágak szerint vannak csoportosítva. Az adatbázis jelenleg 80 országról tartalmaz információkat.

◆ *Ipari szakértői jegyzék*
Számítógépes nyilvántartás különböző ipari szektorok egyéni szakértőiről.

◆ *Vásárlások és szerződések adatbázisa*
Megrendelések, szerződések, eladók, gyártó cégek által közzétett gyártmánykatalógusok adatbázisa.

◆ *Külső adatbázisok*
A közös UNIDO–IAEA könyvtár számos bibliográfiai és faktografikus típusú adatbázishoz férhet hozzá különböző tárgykörökben. Több mint 200 adatbázis 40 millió rekordja vált elérhetővé. Például:

British Library Automated Information System
(Nagy-Britannia)

Dialog (USA)

European Space Agency Information Retrieval Service (Olaszország)

QUESTEL/Télesystème (Franciaország)

Systems Development Corporation Search Services (USA)

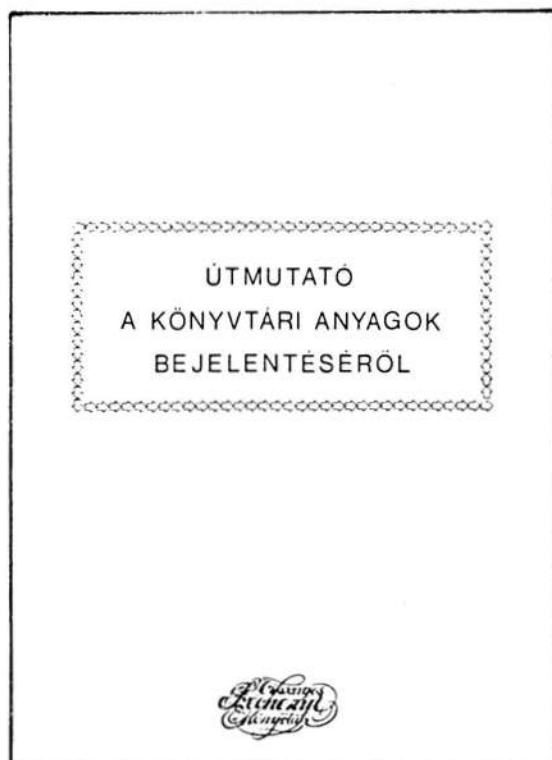
Ezeket az adatbázisokat az INTIB igénybe veszi a feladatait szolgáló információkeresésre.

1985 szeptemberében az UNIDO önálló nemzetközi szervezetté alakult át. Az UNIDO információs tevékenységének tökéletesítésére terveket dolgoztak ki, amelyek megvitatására tanácsadó bizottságot hoztak létre. Ez a bizottság 1985. szeptember 22–26. között Bécsben részletesen megtárgyalta az UNIDO egészére vonatkozó információs koncepciót, és részletes ajánlásokat tett egy munkaterv kidolgozására.

Magyar részről úgy tűnik, hogy célszerű megvizsgálni az erre alkalmas intézmény(ek) közvetítőpontként való együttműködésének kérdését, továbbá egyes iparvállalatok technológiai információinak az INTIB-be való bevitelét, esetleg a Magyar Kereskedelmi Kamara közreműködésével.

Jánszky Lajos
(OMIKK)

Egy hasznos segédlet a nemzeti könyvtárból

Útmutató a könyvtári anyagok bejelentéséről / írta Berke Barnabásné, Kondor Imréné, Szilvássy Zoltánnél ; [szerk. Kondor Imréné, Sonnevend Péter] ; [közread. az] Országos Széchényi Könyvtár. - Bp. : OSZK, 1985. - 73 p. ; 29 cm. - ISBN 963 200 2172

Az Országos Széchényi Könyvtár két központi katalógusa — a könyveké (KKK) és a külföldi folyóiratoké (KFKK) — hagyományos feladatának ellátása mellett folyamatosan szorgalmazza és módszertanilag is támogatja a könyvtári anyagok bejelentését, illetve a bejelentések színvonalának emelését. E törekvésüket bizonyítja ez az útmutató is, amely a bejelentési ismereteket foglalja össze, és tájékoztat a két központi katalógus működéséről és szolgáltatásairól.

A négy fő részre tagolódó kiadvány élén a bejelentésre vonatkozó *miniszeri rendelet* áll, s az első rész ennek bővebb, mondhatni: *végrehajtási magyarázatát* tartalmazza. Belőle megtudhatjuk, hogy *kinek, mit, hogyan és mikor kell bejelentenie*.

A *könyvek bejelentésével és a KKK munkájával* foglalkozik a második rész. Ez mindenekelőtt tömör összefoglalását adja mindannak, aminek hiánya vagy esetlegességei miatt nem lehet jó katalógust szerkeszteni sem saját könyvtárunkban, még kevésbé a központi katalógus kereteiben. Látszik, hogy a megszívlelendő pontokat az élet — a sanyarú hazai könyvtári valóság — diktálta. A bejelentés elkészítéséhez és a kérőlapok helyes kitöltéséhez jól

megválasztott példák szolgálnak mintául. A továbbiakban képet kapunk a KKK szolgáltatásairól, így a legfontosabbról, a *lelőhely-tájékoztatásról*. A bejelentések további hasznosítása az *országos gyarapodási jegyzék*, amely évente kétszer jelenik meg, és a külföldi társadalomtudományi kézikönyvek új beszerzéseiről tájékoztat. A bejelentésekre épül az ún. *kliringszolgáltatás* is, ami nem más, mint a bejelentések meghatározott részének "tovább sugárzása". A keretében együttműködő könyvtárak ennek alapján állítják össze szakterületi gyarapodási jegyzéküket. A KKK az új bibliográfiai leírási szabványok mind szélesebb körű alkalmazása folytán 1986-tól új katalógust indít, amely nyelvre és írásrendszerre való tekintet nélkül — egységes kezelésben — fogja feltárni az 1986-tól külföldön megjelent és a hazai könyvtárakba beszerzett magyar és idegen nyelvű műveket.

A harmadik rész a *külföldi időszaki kiadványok bejelentésével és a KFKK szolgáltatásaival* foglalkozik, de az előző résztől kissé eltérően, vagyis az időszaki kiadványok morfológiai sajátosságaihoz igazodva. Így bővebben határozza meg a bejelentendő kiadványok körét, és részletesen jellemzi azokat a kiadványokat is, amelyeket nem kell bejelenteni. Árnyaltabb a bibliográfiai leírással foglalkozó szakasz is (bizonyára a hibás bejelentések tették szükségessé, hogy ne elégedjenek meg a szabványban foglaltakra való pusztán hivatkozással). A központi folyóirat-katalógus szolgáltatásai között ugyancsak a *lelőhely-tájékoztatás* áll az első helyen, de — a könyvek köz-

ponti katalógusához hasonlóan — *kiadványt is szerkeszt, és gondozza a hazai könyvtárakat azonosító központi kódkatalógust is*. (Jó volna, ha a napjainkban annyiféle változáson — névcserén, összevonáson, szétváláson — átmenő műszaki könyvtárak munkatársai szakmai etikai kötelezettségüknek tartanak e változások külön kérés nélküli bejelentését e nyilvántartásnak, hisz a könyvtári rendszer megbízhatóságáról van szó.)

Az útmutató negyedik része mellékletekből áll. Az első melléklet a *jelentő és a bejelentésre kötelezett könyvtárakat* tartalmazza, a második a *hatályos bibliográfiai szabványok jegyzékét* (általa minden érdekelt könyvtár megbizonyosodhatik, hogy valóban naprakész-e a szabványszeretel!), a harmadik a *két központi katalógus kiadványait* foglalja össze, az utolsó pedig felsorolja a *központi katalógusokkal foglalkozó irodalmat* (ez továbbképzési ajánló bibliográfiaként is fogadható!).

Összegezve: a körültekintően, nagy szakmai tapasztalattal megírt munka felettébb hasznos segéd-eszköze a jelentő (és a bejelentésre nem is kötelezett) könyvtáraknak, mert megkönnyíti a rendelet értelmezését és helyes végrehajtását, továbbá közhasznú tájékoztatást ad a központi katalógusokról, a könyvtárközi együttműködés és szolgáltatások nélkülözhetetlen műszereiről.

Varga Ildikó
(OSZK)

Információ: mítosz-e vagy valóság? (Az "ismeret" és a "társadalmi információ" fogalmáról)

Az információ megnövekedett jelentőségét, "mindenütt jelenlévőségét" ma már nem lehet vitatni, különösen, ha figyelembe vesszük az alábbiakat is:

- ◆ Az információ a 21. század legfontosabb tudományos fogalma lesz.
- ◆ Az információ éppúgy fizikai mennyiség, mint az energia vagy a sebesség... Ha valamely egyensúlyi állapotban levő zárt fizikai rendszerről információval rendelkezünk, akkor mechanikus munkát végeztethetünk vele.
- ◆ Az információ filozófiai kategória, az anyag létezésének egyik általános és elsődleges formája, mint az energia, a tér, az idő...

Az információ mint tudományos fogalom az újságírás elméletében született meg, később pedig a hírközlés területén kezdték alkalmazni. A kiberneti-

ka kialakulásával vált általános tudományos fogalom, akkor, amikor a figyelem az információ minőségi sokféleségére terelődött, és felismerték a vezérlésben, irányításban betöltött funkcionális szerepét. Megközelítőleg ezzel egy időben vált az információ az anyaggal és az energiával egyenértékű filozófiai kategóriává is, azaz (beleértve az élettelen természet objektumait is) immanens tulajdonságává. Végeredményben *három alapkonceptió* alakult ki az információval kapcsolatban, az attributív, a funkcionális-kibernetikai, valamint a szemiotikai.

Az első, az *attributív* konceptió az információt valamennyi anyag tulajdonságaként tárgyalja. E konceptió hívei többek között *V. I. Siforov, V. M. Gluškov, A. D. Ursul, B. V. Birúkov, A. V. Šilejko*.

A második, a funkcionális-kibernetikai konceptió az információt önszervező, önszabályozó rend-